

ODBOROVÉ SDRUŽENÍ ŽELEZNIČÁŘŮ - ÚSTŘEDÍ

Na Břehu 579/3, Praha 9 - Vysočany, 190 00 Praha 9

e-mail: osz@osz.org

www.osz.org

Vážený pan
Bohumír Dufek
předseda

Asociace samostatných odborů
Tyršova 6
120 00 Praha 2

Váš dopis značky / ze dne

Naše značka
SPO-3452023

Vyřizuje / linka
V. Vokoun / ☎: 737 275 052

Datum
12.12.2023

Vážený pane předsedo,

po prostudování návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, předloženého Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky, Vám sdělujeme za Odborové sdružení železničářů (dále jen „OSŽ“) následující připomínky.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Obecně k návrhu:

OSŽ se nemůžeme plně ztotožnit s celou řadou odůvodnění a argumentací uvedených v návrhu zákona. Předkladatel jako hlavní důvod uvádí potřebu finanční udržitelnosti celého systému do budoucnosti a snížení motivace odchodů do předčasných důchodů, a to zejména z obavy nedostatku lidí na trhu práce.

Zjevně přitom vychází ze stávajícího vzorce chování občanů v přístupu k míře ochoty týkající se délky strávené v zaměstnání. Téměř nebere v úvahu, že negativní postoj k prodlužování věku potřebného k dosažení nároku na starobní důchod je v posledních desetiletích vyvolán vysokou mírou fyzické a psychické opotřebovanosti občanů. Tito velmi často nastupovali do zaměstnání s vědomím, že jsou schopni toto zaměstnání vykonávat do dosažení nároku na starobní důchod (zpravidla do 60 let). Zásadní problémy nastaly při postupném prodlužování této hranice až na 65 let věku. U některých povolání začalo docházet (zhruba kolem dožití 62 let věku) k častému odchodu ze zaměstnání z důvodů špatného zdravotního stavu (např. celkové opotřebování, ztráta specifické zdravotní způsobilosti apod.).

V lepším případě tito občané využili institut předčasného důchodu. Značná část však tzv. „propadla“ do sociální sítě a mnohdy u nich došlo k nezaslouženému značnému propadu životní úrovně.

Bohužel, přes veškerou naši snahu se nám nepodařilo přesvědčit odpovědné orgány státu najít pro tyto občany odpovídající řešení, kterým by z našeho pohledu byla možnost odchodu do dřívějšího důchodu bez dopadu do jeho výše, a to zejména pro náročné a rizikové povolání. Dílčím výsledkem (zcela nedostatečným) je prozatím pouze řešení pro dvě skupiny zaměstnanců. Další odklad komplexního řešení spojený s dalším zvyšováním důchodového

věku vyvolá dle našeho přesvědčení značnou neochotu občanů vykonávat povolání u kterých je vysoký předpoklad nedožití se pracovního věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod. Důsledkem této situace vznikne složitá situace na trhu práce, která může vyvolat negativní důsledky na celé národní hospodářství.

Z výše uvedených důvodů žádáme vládu ČR o rychlé a odpovídající řešení.

Rovněž nemůžeme souhlasit s postupným snižováním procentuální výše důchodů k poměru k průměrné mzdě, a to mj. bez výraznější podpory třetího pilíře ze strany státu. Za dostačující nepovažujeme jednostranně vedenou argumentaci, že jediným zdrojem financování důchodového systému mohou být vybrané daně od zaměstnanců, což dle navrhovatelů nebude dostatečné.

Zbavit se odpovědnosti pouhým apelováním na vlastní odpovědnost občanů také příliš nejde, a to s ohledem na dlouhodobě nekonzistentní politiku většiny dosavadních vlád ČR v této oblasti. Občané logicky nemají důvod se domnívat, že navrhovaná novela bude mít delší trvání (platnost), když navíc neexistuje celospolečenský konsensus politických stran. Výsledkem může být celková rezignace značné části občanů zabývat se zajištěním svého stáří a likvidace mezigenerační solidarity.

Silové prosazení tohoto návrhu může v blízké budoucnosti znamenat značné snížení životní úrovně části občanů a velké napětí ve společnosti.

Z výše uvedených důvodů žádáme vládu ČR, aby návrh obsahoval takové parametry, které udržení stávajícího poměru výše starobních důchodů jako dosud, pokud nebude zvýšena motivace a možnosti občanů (firem) přispívat dlouhodobě do třetího pilíře ze strany státu.

Připomínky k části III. a V.:

Stanovisko OSŽ:

§ 15 odst. 3 bod a)

Žádáme ponechat procentuální výši u první redukční hranice, tj. zachování výše nejnižších důchodů.

Zásadní připomínka

Odůvodnění:

Z důvodů uvedených v obecných připomínkách (viz výše) nesouhlasíme s postupným snižováním procentuální výše u první redukční hranice. Snižování úrovně zápočtu ze 100 % na 90 % je u příjmů do 17 743 Kč asociální a postihne ty nejhudší budoucí důchodce, naopak by první redukční hranice z 17 743 Kč měla být zvýšena na polovinu průměrné hrubé mzdy ČR.

§ 15

~~–(3) V období po roce 2025 se výpočtový základ stanoví z osobního vyměřovacího základu (§ 16) tak, že~~

~~a) do částky první redukční hranice se počítá~~

~~1. v roce 2026 99 %,~~

~~2. v roce 2027 98 %,~~

~~3. v roce 2028 97 %,~~

~~4. v roce 2029 96 %,~~

- ~~5. v roce 2030 95 %,~~
- ~~6. v roce 2031 94 %,~~
- ~~7. v roce 2032 93 %,~~
- ~~8. v roce 2033 92 %,~~
- ~~9. v roce 2034 91 %,~~
- ~~10. po roce 2034 90 %,~~

Stanovisko OSŽ:

§ 32 odst. 3

Nesouhlasíme s postupným zvyšováním důchodové hranice, minimálně do doby komplexního řešení pro náročné a rizikové profese a se zavedením mechanismu navazujícího hranici pro odchod do starobního důchodu na „naději dožití“.

Zásadní připomínka

Odůvodnění:

Používané statistiky „naděje na dožití“ jsou významně zkreslené „dopingem“, který je poskytován populaci během života a hlavně v závěru života, ve formě léků a vyspělého zdravotnictví, tj. vyspělé chirurgie, rehabilitace, lázeňství atd. V neposlední řadě se na zvyšování věku dožití podílí náročný systém sociálních domů, ústavů, domovů důchodců atd.

Statistika „naděje na dožití“ nerespektuje individualitu lidského organismu, gender, genetiku, stav životního prostředí s vlivem na zdraví, krajové a místní životní podmínky s vlivem na zdraví, vyloučené lokality, nezaměstnanost, nízké příjmy, stravování, od dětského věku nedostatečné stravování, nestejné podmínky pro zdravý vývoj dětí, pracovní podmínky (např. náročné profese), ale i rozdílný vliv manuální práce a duševní práce na zdraví a dožití ve zdraví, vliv vzdělání základní, střední, vyšší, vysokoškolské, humanitní na dobu dožití ve zdraví, životní filosofie, diskriminace, mentalita, národnostní, politický, státní vývoj, vliv církve, klanová příslušnost atd. Statistiku „naděje na dožití“ významně zkreslují „bílé límečky“, inteligence, středoškoláci, vysokoškoláci, vyšší příjmové skupiny atd., které mají prokazatelně vyšší pravděpodobnost dosažení vysokého „věku dožití“.

Předkladatelům návrhu zákona doporučujeme vzít více v úvahu podmínky v sociálních zařízeních, domovech důchodců, či jiných zařízeních pro osoby 60+, 70+, 80+ a více, kde realita mnohdy spíše než důstojný život připomíná „dožívání“ či „přežívání“ za pomoci všech dostupných zdravotních a lidských kapacit.

Žádáme, aby rozhodujícím kritériem zdraví byl vlastní, individuální pocit zdraví a vlastní svobodné rozhodnutí k odchodu do důchodu mezi 60 a 65 rokem. K tomu je nejbližší využití kritéria „věku dožití ve zdraví“, objektivně doložené zdravotní dokumentací, každého občana.

§ 32

~~(3) U pojištěnců narozených po roce 1972 se důchodový věk stanoví v kalendářním roce, v němž pojištěnci dosáhnou věku 50 let. Důchodový věk se stanoví tak, že se k věku 65 let přičte přírůstek naděje dožití pojištěnce. Přírůstek naděje dožití pojištěnce se stanoví tak, že se od prostého aritmetického průměru naděje dožití mužů ve věku 50 let a naděje dožití žen ve věku 50 let zjištěné Českým statistickým úřadem pro kalendářní rok, v němž pojištěnci dosáhnou tohoto věku, odečte prostý aritmetický průměr naděje dožití mužů ve věku 50 let a naděje dožití žen ve věku 50 let zjištěné Českým statistickým úřadem pro rok 2015. Přírůstek naděje dožití pojištěnce se zaokrouhluje na celé měsíce směrem dolů. Důchodový věk pojištěnců narozených v daném kalendářním roce nesmí být nižší nebo být vyšší o více jak 2 měsíce než důchodový věk pojištěnců~~

~~narozených v předchozím kalendářním roce. Naděje dožití se zjišťují tak, aby byl zachován srovnatelný způsob zjišťování pro rok 2015. Důchodový věk u pojištěnců uvedených ve větě první stanoví prováděcí právní předpis do 30. září kalendářního roku následujícího po kalendářním roce, v němž tito pojištěnci dosáhli věku 50 let.~~

Stanovisko OSŽ:

§ 34 odst. 1

Nesouhlasíme se snižováním procentní výměry starobního důchodu za každý celý rok pojištění.

Zásadní připomínka

Odůvodnění:

Zásadně nesouhlasíme se snižováním procentní výměry starobního důchodu za každý celý rok pojištění (z důvodů uvedených v obecných připomínkách - viz výše).

§ 34

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 3, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod 1,5 % výpočtového základu měsíčně. Do doby pojištění se pro účely předchozí věty započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d) a h) a v § 102 odst. 5 a 6 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.

~~— (1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 3, činí za každý celý rok doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod,~~

~~a) spadá-li rok přiznání důchodu do období před rokem 2026, 1,5 %,~~

~~b) je-li rokem přiznání důchodu rok 2026, 1,495 %,~~

~~c) je-li rokem přiznání důchodu rok 2027, 1,490 %,~~

~~d) je-li rokem přiznání důchodu rok 2028, 1,485 %,~~

~~e) je-li rokem přiznání důchodu rok 2029, 1,480 %,~~

~~f) je-li rokem přiznání důchodu rok 2030, 1,475 %,~~

~~g) je-li rokem přiznání důchodu rok 2031, 1,470 %,~~

~~h) je-li rokem přiznání důchodu rok 2032, 1,465 %,~~

~~i) je-li rokem přiznání důchodu rok 2033, 1,460 %,~~

~~j) je-li rokem přiznání důchodu rok 2034, 1,455 %,~~

~~k) spadá-li rok přiznání důchodu do období po roce 2034, 1,450 %~~

~~výpočtového základu měsíčně. Do doby pojištění se pro účely věty první započítávají náhradní doby pojištění pouze v rozsahu 80 %, s výjimkou náhradních dob pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d) a h) a v § 102 odst. 5 a 6 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhluje na celé dny směrem nahoru.~~

Stanovisko OSŽ:

§ 34 a) odst. 1 a 2

Žádáme ponechat výši finančních částek za každé vychované dítě na stávající úrovni a podmíněk, tj. žádáme zrušení předmětné části návrhu zákona.

Zásadní připomínka

Odůvodnění:

Jsmo přesvědčeni, že tento institut je správným oceněním a kompenzací občanům, kteří omezili své pracovní aktivity ve prospěch výchovy a péče o děti. Díky tomu dochází k určité nápravě v nerovnostech výše starobního důchodu. Postupné snižování příspěvku 500 Kč, dokonce zrušení příspěvku za první a druhé dítě je nepřijatelné. Předmětný návrh diskriminuje všechny ženy, které porodily a vychovaly děti, dokonce nejvíce ženy, pokud porodily a vychovaly jedno až dvě děti. Všechny ženy, které prokazatelně porodily a vychovaly jedno a více dětí, mají zákonný nárok na stejné podmínky a stejný příspěvek od platnosti zákona, kterým byl vyhlášen příspěvek 500 Kč a vyplacen alespoň jednou v této výši.

§ 34a

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo podle § 31, se na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se tento důchod přiznává, za každé dítě, které pojištěnec vychoval.

(2) Zvýšení za 1 vychované dítě činí od 1. ledna 2023 částku 500 Kč měsíčně. Částka zvýšení za 1 vychované dítě se zvyšuje od 1. ledna kalendářního roku tak, že částka zvýšení za 1 vychované dítě platná od 1. ledna předchozího kalendářního roku se zvýší o počet procent stanovený podle § 67 odst. 6 věty první nebo podle § 67 odst. 7. Částka zvýšení za 1 vychované dítě se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

~~(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo § 31 a který byl přiznán ode dne, který spadá do období před rokem 2030, se na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se důchod přiznává,~~

~~a) za každé dítě, které pojištěnec vychoval, o 500 Kč měsíčně, byl-li důchod přiznán ode dne, který spadá do období před rokem 2027,~~

~~b) za dítě, které pojištěnec vychoval, o 300 Kč měsíčně, jde-li o první a o druhé vychované dítě, a za třetí a každé další dítě, které pojištěnec vychoval, o 500 Kč měsíčně, byl-li důchod přiznán ode dne, který spadá do roku 2027,~~

~~c) za dítě, které pojištěnec vychoval, o 200 Kč měsíčně, jde-li o první a o druhé vychované dítě, a za třetí a další dítě, které pojištěnec vychoval, o 500 Kč měsíčně, byl-li důchod přiznán ode dne, který spadá do roku 2028,~~

~~d) za dítě, které pojištěnec vychoval, o 100 Kč měsíčně, jde-li o první a o druhé vychované dítě, a za třetí a každé další dítě, které pojištěnec vychoval, o 500 Kč měsíčně, byl-li důchod přiznán ode dne, který spadá do roku 2029.~~

~~(2) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29 odst. 1 až 4 nebo podle § 31 a který byl přiznán ode dne, který spadá do období po roce 2029, se pojištěnci, který vychoval aspoň 3 děti, na žádost zvyšuje ode dne, od něhož se důchod přiznává, za třetí a každé další dítě, které pojištěnec vychoval. Zvýšení za 1 vychované dítě, které se zohledňuje podle věty první, činí 500 Kč měsíčně.~~

Stanovisko OSŽ:

§ 36 odst. 1

Žádáme o snížení parametru 45 let na 40 let doby pojištění pojištěnce.

Zásadní připomínka

Odůvodnění:

Z důvodů uvedených výše žádáme o snížení parametru 45 let na 40 let doby pojištění. Sankcionování odchodu do předčasného starobního důchodu občanů bylo ze strany OSŽ předmětem kritiky a nesouhlasu. Svobodné občanské rozhodnutí odejít do předčasného důchodu, vycházející ze znalosti vlastního stavu zdraví, vlastních fyzických schopností, nesmí být státem diskriminováno, finančně trestáno, časově limitováno třemi lety. Vzhledem k tomu, že krácení předčasných důchodů je schváleno a vyhlášeno zákonem, s mírnějším krácením předčasných důchodů při odpracování 45 let, uvedené akceptujeme. Žádáme o zmírnění sankcí - vrácení zákona na předchozí stav, tj. umožnit odchod do předčasného důchodu počínaje rokem věku 60 a bez sankcí.

§ 36

(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o

1,5 % výpočtového základu; výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka uvedená v § 33 odst. 2 větě třetí.

~~(1) Výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 31 pojištěncei, který získal aspoň 45 let doby pojištění, se stanoví podle § 34 odst. 1 s tím, že tato výše se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává starobní důchod, do dosažení důchodového věku o 0,75 % výpočtového základu; výše procentní výměry po tomto snížení však nesmí být nižší, než je částka stanovená podle § 33 odst. 2 věty třetí. Do doby pojištění se pro účely předechozí věty započítávají pouze doby pojištění uvedené v § 11, § 13 s výjimkou doby studia před dosažením věku 18 let, § 102 odst. 2, § 102a odst. 3, § 102b a § 103 a náhradní doby pojištění za dobu účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. c), d) a h), § 102 odst. 5 a 6 a § 102a odst. 1 a obdobné doby podle předpisů platných před 1. lednem 1996.~~

S pozdravem

Mgr. Martin Malý v. r.
předseda
ODBOROVÉHO SDRUŽENÍ ŽELEZNIČÁŘŮ